

# Vertauskuva Vesisäiliöstä

Kirj. EDWARD BELLAMY

Suom. O. L.

**E**DWARD BELLAMY oli amerikalainen sanomalehtimies ja kirjailija, jonka teokset saivat osakseen suurta huomiota viime vuosisadan loppupuoliskolla. Niissä hän kuvitteli tulevaa ihanneyhteiskuntaa selvästi. Hänen huomattavin kirjansa oli "Looking Backward" (Suomeksi "Vuonna 2,000"). Siitä tuli niin kuuluisa kirja, että se käännettiin monelle eri kielelle ja myytiin laajalti. Seuraava kertomus on otettu hänen kirjastaan "Yhdenvertaisuus", joka ilmestyi v. 1897. Sitä myytiin Amerikassa yli miljoona. Siinä Bellamy vertailee kapitalistista yhteiskuntaa vesisäiliöön kuivassa maassa, käyttäen vanhanaikaista kieltä, ehkä pilkaksi järjestelmästä jonka asukkaita on niin helppo pimittää riistäjien eduksi. Teoksessaan "Vuonna 2,000" Bellamy kuvailee ainoastaan ihanneyhteiskuntaa. Allaolevassa kertomuksessa hän jo viittailee siihen, että sellaiseen voidaan päästä käyttämällä mahdollisesti väkivaltaa valtaloukkaa vastaan. — Suorientaja.

\*

Olipa kerran eräs hyvin kuiva maanosa, jonka asukkaat olivat kipeästi veden tarpeessa. He eivät tehneet mitään muuta kuin etsivät vettä aamusta iltaan ja useita nääntyi, koska he eivät sitä löytäneet.

Tapahtuipa kuitenkin, että maassa oli eräitä henkilöitä jotka olivat viekkaampia kuin muut ja nämä keräsivät vettä säiliöihin paikoista, joita muut eivät löytäneet ja näitä ihmisiä kutsuttiin kapitalisteiksi. Ja tapahtuipa niin, että valtakunnan asukkaat lähestyivät kapitalisteja ja rukoilivat näitä antamaan osan vedestä, jonka he olivat keränneet, että kansa saisi juoda, sillä heidän janonsa oli ankara. Mutta kapitalistit vastasivat heille:

"Menkää tiehenne, te narrit! Miksi meidän olisi annettava teille osa vedestä, jonka olemme keränneet, sillä silloinhan meistä tulisi teidän kaltaisia ja kuolisimme teidän kanssanne? Mutta kuulkaas mitä teemme teille. Alkaka meidän palvelijoiksemme niin tulette saamaan vettä."

Ja ihmiset vastasivat: "Antakaa ainoastaan meille juomaa niin me ryhdymme

teidän palvelukseen, me ja meidän lapsemme." Ja niin tapahtui.

Nämä kapitalistit olivat ymmärtäväisiä ja viisaita aikakaudellaan. He määräsivät ihmiset, jotka olivat heidän palvelijoita, joukkueihin johtajien ja virkailijoiden alaisiksi, ja joitakin nämä asettivat ammentamaan vettä ja toisia kantamaan sitä ja vielä toisia määrättiin etsimään uusia lähteitä ja niin kapitalistit teettivät suuren säiliön ja tätä säiliötä kutsuttiin markkinaksi, sillä sinne saapuivat ihmiset hakemaan vettä. Ja kapitalistit sanoivat ihmisille:

"Jokaisesta sangollisesta vettä, jonka te tuotte meille, että saamme kaataa sen säiliöön, jota kutsutaan markkinaksi, katso, me annamme teille yhden pennin, mutta jokaista sankoa kohti, jonka me nostamme säiliöstä antaaksemme teille ja teidän vaimoillenne ja lapsillenne juotavaksi, teidän on maksettava kaksi penniä, ja ero tulee olemaan meidän voittomme sillä kuten käsitätte, että jos tätä voittoa ei olisi, emme voisi antaa teille tätä työtä ja niin te kaikki kuolisitte."

Ja se näytti edulliselta ihmisten silmissä, sillä he olivat hitaita käsittämään ja he kantoivat ahkerasti vettä säiliöön monta päivää ja jokaista sankoa kohti, jonka he toivat kapitalisteille, nämä antoivat jokaiselle pennin; mutta jokaisesta sangollisesta, jonka kapitalistit nostivat vesisäiliöstä antaakseen ihmisille takaisin, katso, he maksoivat kapitalisteille kaksi penniä.

Ja usean päivän jälkeen vesisäiliö, jolla oli markkinat, tulvi ylitse, sillä jokaista sankoa kohti, jonka ihmiset sinne kaatoivat, he saivat maksuna ainoastaan niin paljon, että sillä voitiin ostaa takaisin puoli sangoa. Ja koska jokaisesta sangollisesta jäi liikaa vettä säiliöön, alkoi se tulla yli reunojensa, sillä kansaa oli paljon,

mutta kapitalisteja oli vähän eivätkä nämä kyenneet juomaan sen enempää kuin muutkaan. Siksi säiliö tulvi ylitse.

Kun kapitalistit huomasivat vesisäiliön tulvivan yli reunojensa, sanoivat he kansalle: "Ettekö näe että säiliö, jonka ympärillä on markkinat, tulvi? Siksi istukaa alas ja olkaa kärsivällisiä sillä teidän ei tule tuoda meille enempää vettä kunnes säiliö on tyhjä."

Mutta kun kansa ei enää saanut pennejä kapitalisteilta vedestä, niin eivät he kyenneet ostamaan enempää vettä kapitalisteilta, sillä heillä ei ollut millä ostaa. Ja kun kapitalistit huomasivat, että heille ei kerääntynyt voittoja enempää koska yksikään ei ostanut heiltä enää vettä, olivat he huolestuneita. Ja he lähettivät miehiä maanteille, sivuteille ja pensaikkoihin huutamaan: "Jos ken janoaa, tulkoon hän säiliölle ja ostakoon vettä meiltä, sillä säiliö on tulvillaan." Keskenään he puhuivat: "Lamaannus on käsillä; meidän on mainostettava."

Mutta vastasi kansa sanoen: "Mitenkä me voimme ostaa jos te ette palkkaa meitä, sillä mistä meillä on varaa ostaa? Palkkaa meidät, kuten ennenkin ja me mielellämme ostamme vettä sillä me janoamme, eikä teidän tarvitse mainostaa." Mutta kapitalistit sanoivat kansalle: "Palkkaimmeko me teidät keräämään vettä säiliöön, joka on markkina ja on jo ennestään tulvillaan? Ostakaa te ensin, ja kun säiliö on tyhjä teidän ostonne kautta, palkkaamme teidät taas."

Tapahtui sitten niin, että koska kapitalistit eivät palkanneet kansaa enää tuomaan vettä, eivät ihmiset voineet ostaa sitä vettä jonka he olivat jo keränneet, ja koska ihmiset eivät voineet ostaa vettä jonka he olivat säiliöön keränneet, eivät kapitalistit voineet heitä enää palkata tuomaan lisää vettä. Ja yleisesti alettiin käyttämään sananpartta: "Tämä on kriisi..."

Mutta kansa alkoi nurista kapitalisteja vastaan sanoen: Nähkääs, säiliö on tulvillaan ja me kuolemme janoon. Antakaa meille vettä että emme kuolisi." Mutta kapitalistit vastasivat: "Ei. Vesi on meidän. Te ette saa juoda ennenkuin ostatte sitä

meiltä penneillä." Ja he vahvistivat vielä sen vanhoen: "liike on liikettä".

Mutta kapitalistit olivat levottomia siitä kun kansa ei enää ostanut vettä, jotenka heille ei kerääntynyt liikevoittoa. He keskustelivat keskenään; sanoen: "Näyttää, että meidän liikevoittomme ovat lopettaneet meidän liikevoittomme, sillä liikevoittojemme takia emme voi enää saada liikevoittoja lisää. Mikä on syynä, että liikevoittomme käyvät tappioiksi meille ja voittomme köyhdyttävät meidät? Etsikäämme sen takia tietäjiä, että he sen meille selittäisivät." Ja he lähettivät heitä etsimään.

Mutta nämä tietäjät olivat henkilöitä jotka olivat oppineet pimitäviä tapoja ja yhtyivät kapitalisteihin veden takia jota he ja heidän lapsensa tarvitsivat. Ja he puhuivat kapitalistien puolesta kansalle ja edustivat heitä, huomaten, että kapitalistit eivät olleet helposti ymmärtäviä ihmisiä eivätkä myöskään tottuneita puheiden piirihin.

Ja kapitalistit vaativat, että tietäjien olisi tulkittava tämä asia heille; mitenkä se oli mahdollista, että kansa ei enää ostanut vettä heiltä vaikka säiliö oli täynnä? Eräs tietäjä sanoi: "Se on liikatuotannon syy," ja toiset selittivät: "Se on liikapaljous", mutta kumpikin selitys tarkoittaa samaa. Toiset selittivät: "Ei. Tämä johtuu pilkuista auringossa." Vielä eräs vastasi sanoen: "Se ei ole liikatuotannon, eikä auringonpilkkujen syy, että näin on tapahtunut, vaan luottavaisuuden puute."

Ja silläaikaan kun tietäjät keskenään väittelivät, nukkuivat voittoilijat horrostilassa. Mutta herättyään he sanoivat tietäjille: "Jo riittää. Te olette puhuneet meidän mieliksemme. Menkää ja saarnatkaa lohduttavasti kansalle, että he tyyntyvät ja jättävät meidät rauhaan..."

Ja tietäjät menivät kansan keskuuteen ja selittivät heille liikatuotannon salaisuuksia, ja sitä, mitenkä kansan olisi kuoltava janoon koska vettä oli liian paljon, ja että kuinka ei sitä kuitenkaan ole tarpeeksi koska sitä on liiaksi. Myöskin selittivät he kansalle pilkuista auringossa, ja myöskin siitä mitenkä tämä tilanne oli heidän

päällään luottamuksen puutteessa. Ja se oli, kuten tietäjät olivat ennustaneet, että kansalle heidän viisautensa näytti tyhjälle. Ja kansa pilkkasi heitä sanomalla: "Menkää tiehenne, kaljupäät! Tahdotteko pilkata meitä? Tekeekö runsaus puutetta? Tuleeko tyhjä paljosta?" Ja kansa otti ja alkoi kivittää heitä.

Ja kun kapitalistit huomasivat, että kansa vieläkin nurisi, eivätkä kääntäneet korvaansa tietäjille, ja myöskin pelkäsivät, että kansa kerääntyisi vesisäiliön luokse ja ottaisivat vettä väkisin, toivat he eräitä pyhiä miehiä — mutta nämä olivat valheen saarnaajia, jotka saarnasivat kansalle, että heidän olisi tyynnyttävä eikä häiritävä kapitalisteja vaikka he ovatkin janoisia. Ja nämä pyhät miehet, jotka olivat valheen saarnaajia, todistivat tämän rangaistuksen olevan jumalan lähettämän heidän sielujensa haavojen parantamiseksi, ja että heidän olisi kannettava sitä kärsivällisesti eikä himoittava vettä eikä vaivatava kapitalisteja ja jos he niin tekisivät, tulisi käymään siten, että kun henki olisi heistä lähtenyt, pääsisivät he valtakuntaan, jossa ei ole kapitalisteja vaan runsaasti vettä.

Mutta kun kapitalistit näkivät, että kansa vieläkin nurisi eikä halunnut tyynnyä tietäjien eikä väerien pappien sanoista, saapuivat kapitalistit itse ja kastoivat sormensa veteen, joka tulvi yli säiliön reunojen, ja pirskoittivat pisaroita kansan päälle ja näiden pisaroiden nimi oli hyväntekeväisyys, ja ne olivat ylenmäärin karvaita.

Kapitalistit näkivät taas, että tietäjien sanat eivätkä "pyhät" miehet, jotka olivat valepappeja, eivätkä pisarat, joita kutsuttiin hyväntekeväisyydeksi, tyynnyttäneet kansaa, vaan yllyttivät heitä ja lisäsivät vain raivoa heidän keskuudessaan. Kansa alkoi kerääntyä vesisäiliön ympärille ja näytti siltä, että he valloittaisivat sen väkivallalla. Kapitalistit kerääntyivät neuvotteluihin ja lähettivät miehiä salaa kansan keskuuteen. Nämä miehet etsivät vaikutusvaltaisemmat kansan keskuudesta ja kaikki ne joilla oli sotataitoa, ja kutsuivat

heidät sivuun ja puhuivat heille viokkaasti, sanoen:

"Tulkaa, miksi ette yhdy kapitalisteihin? Jos te antaudutte heidän miehiksi ja palvelette heitä kansaa vastaan, että nämä eivät pääse vesisäiliölle, niin te tulette saamaan runsaasti vettä, että ette tule janoamaan; te, eikä teidän lapsenne."

Ja vaikutusvaltaiset miehet ja ne jotka olivat sotaan tottuneita kuuntelivat näitä puheita ja antoivat itsensä tulla houkuttettua, sillä heidän janonsa ahdisti heitä, ja he yhtyivät kapitalisteihin ja alkoivat heidän palvelijoiksi ja heille annettiin aseiksi seipäitä ja miekkoja ja he ryhtyivät puolustamaan kapitalisteja ja he surmasivat kansaa joka oli kerääntynyt vesisäiliön ympärille.

Monen päivän kuluttua, vesi säiliössä oli alhaalla, sillä kapitalistit teettivät kalalammikoita ja suihkulaitteita ja kylpivät niissä ja heidän vaimonsa ja lapsensa tuhlasivat vettä huvikseen.

Ja kun kapitalistit huomasivat, että vesisäiliö oli tyhjä, sanoivat he: "Kriisi on loppunut" ja palkkasivat ihmisiä uudelleen, että nämä toisivat lisää vettä sen täytteeksi. Jokaisesta sangollisesta, jonka ihmiset toivat säiliöön, saivat he yhden pennin. Mutta jokaisesta sangollisesta, jonka kapitalistit laskivat ulos säiliöstä antaakseen takaisin kansalle, saivat he kaksi penniä, että kapitalistit saisivat liikevoittonsa. Ja jonkun ajan kuluttua vesi taaskin tulvi yli säiliön laitojen.

Sitten kun kansa oli monta kertaa täytännyt vesisäiliön ja olivat kärsineet janoa siksi kunnes kapitalistit olivat tuhlanneet veden, tapahtui niin, että ilmaantui maassa joitakin miehiä joita kutsuttiin agitaattoreiksi, sillä he kiihoittivat kansaa. He puhuivat kansalle sanoen, että kansan olisi yhdyttävä ja sitten heidän ei tarvitsisi olla kapitalistien palvelijoita, ei tarvitsisi kärsiä janoa. Ja kapitalistien silmissä he olivat turmiollisia miehiä, ja olisivat he ristiinnaulinneet heidät, mutta eivät uskaltaneet, peläten kansaa.

Ja sanat, joita he kansalle lausuivat, olivat seuraavat:

"Te tyhmet ihmiset. Kuinka kauan tu-

lette vielä petetyksi valheilla ja uskotte omaksi vahingoksenne sitä mikä ei ole totta? Sillä katso, kaikki nämä joita kapitalistit ja tietäjät ovat teille sanoneet, ovat viisaasti keksittyjä taruja. Samoin pyhät miehet, jotka sanovat olevan jumalan tahdon, että köyhiä ja kärsiviä ja janoisia tulee aina olla keskuudessamme, katso, he pilkkaavat jumalaa ja valehtelevat ja hän tulee heitä ankarasti rankaisemaan silloin kun hän antaa anteeksi kaikille muille. Mistä johtuu se, että teidän ei pitäisi saapua vesisäiliölle? Eikö syynä ole se, että teillä ei ole rahaa? Eikö se ole sen takia, että te saatte ainoastaan yhden pennin jokaisesta sangollisesta, jonka te tuotte säiliölle, jota myös kutsutaan markkinoiksi, mutta että teidän on luovutettava kaksi penniä jokaisesta sangollisesta, jonka te haluatte ottaa ulos, että kapitalistit saisivat heidän liikevoittonsa? Ettekö näe tämän takia säiliön tulvivan, ollen ylenmäärin täytetty sillä mitä te tarvitsette, johtuen sen runsaus teidän puutteestanne? Ettekö näe, että mitä enempi te raadatte ja mitä ahkerammin etsitte vettä, sitä pahemmaksi, eikä paremmaksi, käy teidän asemanne liikevoiton takia ikuisesti?”

Tällä tavalla puhuivat agitaattorit monta päivää kansalle, ja kenkään ei heitä kuunnellut. Mutta jonkun ajan kuluttua ihmiset alkoivat kuunnella. Ja he vastasivat agitaattoreille, sanoen:

“Te lausutte totuuden... Neuvokaa meitä jos te tunnette mitään keinoa jolla me voisimme vapauttaa itsemme heidän orjuudestaan. Mutta jos te ette tiedä mitään varmaa keinoa meidän pelastukseksi, niin me pyydämme, että te pysytte rauhallisina ja jätätte meidät rauhaan, että me voimme unhoittaa kärsimyksemme...”

Agitaattorit Puhuivat kansalle:

“Katsokaa, tie on auki orjuudesta. Tehkää itse se mitä kapitalistit nyt tekevät — nimittäin, työläistenne määräämisen ja joukkueihin järjestämisen ja tehtävienne jakamisen. Näinollen teillä ei ole kapitalistien tarvetta eikä heille liikevoittojen luovuttamista, vaan kaikki työnne hedelmät voitte jakaa kuten veljet, jokainen saaden osansa. Ja näinollen vesisäiliö ei

tule tulvimaan ylitse ennenkuin jokainen on saanut kyllikseen, eikä enää käyttäisi kieltään vaatiakseen lisää, ja jälkeinpäin ylijäämällä rakentakaatte somia suihkulahteita ja kalalammikoita omaksi huviksenne samoin kuin tekivät kapitalistit, mutta nämä tulisivat olemaan kaikkein nautinnoksi.”

Ja kansa vastasi: “Kuinka meidän olisi alettava tällaiseen toimeen, joka näyttää meistä mainiolle?”

Ja agitaattorit vastasivat: “Valitkaa miehet keskuudestanne jotka järjestävät joukkonne ja ohjaavat työläisiänne. Mutta nämä miehet eivät saa olla kapitalistien kaltaisia sillä, katso, heidän ei tule olla teidän mestareitanne vaan teidän veljiänne ja virkailijoitanne, jotka noudattavat teidän tahtoanne. Eikä heidän tule saada mitään liikevoittoa, vaan on jokaisen saatava osansa kuten muutkin ja mitään mestareita ei tule olemaan, vaan ainoastaan veljiä. Aika ajottain on teidän valittava muita miehiä, kuten hyväksi näette, ottamaan edellisten paikat töiden johdossa.”

Ja kansa kuunteli ja se näytti heille edulliselta, eikä näyttänyt vaikealta. Ja he huusivat yhteen ääneen: “Tapahtukoon kuten te olette neuvoneet, sillä sen me teemmekin.”

Ja kapitalistit kuulivat huudot ja melun ja mitä kansa puhui, ja samoin myös tieteilijät, kuin myöskin väärät papit ja voimakkaat sotilaat, jotka olivat kapitalistien suojelijoita. Ja kun he sen kuulivat, vapisivat he kovasti niin että heidän polvensa löi yhteen, ja he sanoivat toisilleen: “Tämä on meidän loppumme!”

Ja kansa otti ja teki kaiken sen minkä agitaattorit olivat heille neuvoneet. Tapahtui niin, että kaikki toteutui kuten agitaattorit olivat ennustaneet jokaisella sanalla. Eikä janoa enää ollut siinä maassa, eikä myöskään nälkää, eikä alastomuutta eikä vilua, eikä myöskään kukaan millään tavalla ollut puutteessa. Ja jokainen mies sanoi toverilleen: “minun veljeni”, ja jokainen nainen kumppanilleen, “sisareni”, ja näin he elivät toinen toisensa kanssa kuin veljet ja sisaret kuten veljien ja sisarien tulee elää sovussa.